

Krščanski pogreb je sestavljen iz pogrebnega sprevoda in pogrebne maše. Že zgoraj smo rekli, da je po mnenju nekaterih neskladno z liturgičnim dogajanjem, če imamo črne maše. Liturgični teksti v mašah za mrtve so polni upanja na vstajenje mesa in večno življenje. Ši se, da bo obnovljena liturgija za mrtve še bolj prežeta z vero v posmrtnost in z eshatološkimi motivi. Benedikt XV. je v maše za mrtve uvedel hvalospev, ki ga preveva ta vera: V Kristusu nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja. Nas, ki naš žalosti gotova usoda smrti, tolaži obljuba prihodnje nesmrtnosti. Vernim se življenje spremeni, ne pa uniči. Ko jim razpade dom na zemlji, se jim pripravi večno bivališče v nebesih. Kristjani ob smrti nismo kakor tisti, ki »nimajo upanja« (prim. 1. Tes. 4, 13). Res nas prevzame ob smrti žalost zaradi ločitve, toda od smrti imamo tudi tolažbo v veri, da s smrtjo ni vsega konec. Simbol za tako razpoloženje duše pa ni in ne more biti črna barva. Lahko pričakujemo, da se bo liturgija za mrtve rāzvila v tem pravcu, da se bodo pojavili v njej poleg temnih simbolov tudi svetli simboli vere in upanja v posmrtno življenje.

V liturgiji opažamo v naših dneh močan duhovni premik. Nekatero verske resnice so danes v njej bolj poudarjene kot nekoč. Zato nastajajo nove liturgične oblike, ki vero popolneje tolmačijo in bolje odgovarjajo duhovnosti sodobnega človeka. Liturgične barve so vprašanje liturgične oblike in so radi tega vprašanje pastoralne liturgije.

FILIP KAVČIČ

KAD IMA INICIJATIVE I KAD SE RADI SLOŽNO

Zloguki proroci, »manteis kakon«, opet su se jedanput prevarili. »Sve je izgubljeno!« »Budimo sretni, ako nam uspije spasiti ostatke ostataka!«, trubili su nam godinama. I na svakoga su se okomljivali, tko se je usuđivao pozivati na rad i akciju, tko je bio imalo pastoralno ambiciozan. »Fantazira!« »Nije na zemlji!« »Ne vidi situacije!« »Otvorit će se jedanput i njemu oči!«

A meni se čini, da su se njima otvorile. Ako još nisu, morat će im se brzo otvoriti. »Durum est tibi contra stimulum calcitrare!« (Dj Ap. 9, 5).

Hvala Bogu! Javljaју se već i kod nas očitи glasnici duhovnog proljeća i vjerske renesanse. Treba samo povući para-

lelu između danas i samo još nekoliko godina unazad. Providnost ne spava. Milost ne miruje. »Verbum Dei non est alligatum!« (2 Tim 2, 9). Duh Sveti nije malaksao. Što se god sije s blagoslovom (2 Kor 9, 6) mora i niknuti. I niče. »Sjeme niče i raste da (sijač) ni ne zna. — Nasta žetva« (Mark 4, 27, 29).

Ima i kod nas — ima i puno — radosnih pastoralnih iznenađenja. I ovdje i ondje. I na sjeveru i na jugu. I na istoku i na zapadu. Svaki skoro dan čovjek čuje i pokoju stvar što ga obraduje. Obraduje i iznenadi. Ne sastoji se ni naš svećenički život samo od tužaljki. Bude u njemu i kliktaja. Razveseli se kojiput i onaj koji sije i onaj koji žanje. Skupa se razvesele (Iv 4, 36).

I ja sam se ovih dana tako razveselio. Došao mi je do ruku jedan dekanski izvještaj. Mala je to dekanija od 8 župa negdje u bosanskoj Posavini. Ni u čemu nije prije bila ni bolja ni gora od drugih po Bosni. Seoska dekanija. Sirotinjska dekanija. U ratu poharana i krvavo postradala dekanija. Grješnička dekanija. Ima u njoj kao i svagdje i vjerske nepoučenosti, i psovke, i pijanstva, i kartanja, i »samodošla«, a ima danas već i pobačaja i bijele kuge. Samostana nema još nijednog, ni muškog ni ženskog. Samo je jedan ženski i bio. Ali, eto, ima u njoj i vjere, ima i pobožnosti, ima i sakramentalnog života, ima i veledušnosti u pomaganju Crkvi, ima i duhovnih zvanja. A ima i — svećeničke revnosti. Da nje nema, ne bi bilo ni pobožnosti, ni sakramentalnog života, ni veledušnosti, ni zvanja.

Brojke malo i frapiraju. Ali autentične su. I realne su. Potvrđuju ih svi, koji su bili na terenu.

Jedna župa ima 4.107 duša. Pričesti je u njoj bilo zadnje godine 12.000. Izučenih i stalnih ministranata ima 5. Djeca pjevaju kod misâ nedjeljom i blagdanom. Dvije su nedjeljom mise; pod obje se propovijeda. Iz župe su: 1 bogoslov, 3 sjemeništara, 3 časne sestre, 2 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa skupljeno je 12.000 dinara; a kupi se i za franjevačka sjemeništa. G. 1959. dovršen je novi župski stan koji se još i danas uređuje i kompletira. G. 1961. uvedeno je u crkvu električno svjetlo, a g. 1962. za nju su nabavljeni: 1 kalež, 2 ciborija, 3 kazule, 3 albe, 5 roketa, 4 naglavnika, 5 korporala, 10 pala, 10 purifikatorija, 14 svjećnjaka, 3 električna luster.

Druga župa ima 3.500 duša. U njoj se nedjeljom i blagdanom drže 3 Mise, i pod svima se propovijeda. Pričesti je bilo 18.200. Iz župe su: 3 bogoslova, 3 sjemeništara, 50 redovnica

(u župi je prije bio ženski samostan), 15 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa sabralo se je 50.000 dinara. G. 1961. sagrađen je novi župski stan; g. 1962. kupljena je u filijali kuća uz cijenu od 1,500.000 dinara (za buduću župu). U crkvama su nabavljene (kroz zadnje dvije godine): 2 mramorne škropionice, 4 nove kazule, 4 ministranska odijela, a 1 je kalež pozlaćen.

Treća župa ima 5.600 duša. Mise su blagdanom dvije, obje s propovijedu. Pričesti je bilo 18.000. Iz župe su: 4 bogoslova, 6 sjemeništaraca, 27 časnih sestara, 4 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa sabralo se 50.000 dinara.

Četvrta župa ima 2.350 duša. Nedjeljom i blagdanom drže se tri Mise, svaka od njih s propovijedu. Pričesti je bilo 6.800. Stalnih ministranata ima 5. Iz župe su: 1 bogoslov, 7 sjemeništaraca, 3 časne sestre, 2 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa skupilo se 67.192 Din. Za crkvu su (kroz zadnje dvije godine) nabavljeni: 1 ciborij (37.000 Din), oltarski ćilim (41.000 Din), zvonce, 4 svilena antipendija i 1 sukneni, 1 kazula, 1 alba s naglavnikom i pojasom, 3 ministrantska odijela, plašt sa velumom, električna pećica za hostije, 6 vaza, a obnovljena je 1 kazula. Od gospodarskih zgrada podignut je novi koš. Župnik se sprema na gradnju novog župskog stana.

Peta župa ima 1.924 duše. Nedjeljom i blagdanom su dvije Mise, obje s propovijedu. Pričesti je bilo 13.384. Iz župe su: 4 bogoslova, 5 sjemeništaraca, 10 časnih sestara. Za dijecezanska sjemeništa skupilo se 34.178 Din. Za crkvu su (kroz zadnje dvije godine) nabavljeni: 2 nova kamena oltara, drveni kipovi Srca Marijina, sv. Jurja, sv. Marka i sv. Ante, nova hrastova ulazna vrata, 10 novih hrastovih klupa, 1 kalež (50.000 Din), kadionica s lađicom (8.000 Din), kanonske ploče, zvonce, veliki oltarski ćilim, 1 alba, 3 antipendija, 4 komada ministrantskih odijela. Podnožje crkve i strop obloženi su lesnitnim pločama. Župnik se sprema na gradnju novog župskog stana.

Šesta župa ima 3.000 duša. Nedjeljom i blagdanom dvije su Mise, obje s propovijedu. Pričesti je bilo 12.000. Iz župe su: 2 sjemeništarca, 3 časne sestre, 1 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa skupljeno je 12.000 Din, a kupi se i za franjevačka sjemeništa. Kroz zadnje dvije godine dozidan je toranj na crkvi i crkva je izvana ožbukana, troškom od 2,000.000 Din. Nabavljene su za crkvu 3 kazule, 2 albe, 2 rokete, 2 oltarnjaka, 3 ministrantska odijela, 10 naglavnika, 10 korporala, 20 purifikatorija.

Sedma župa ima 2.811 duša. Nedjeljom i blagdanom su 3 Mise, a pod svakom se propovijeda. Pričesti je bilo 9.000. Iz župe su: 1 bogoslov, 2 sjemeništara, 2 časne sestre. Za dijecezanska sjemeništa skupljeno je 10.100 Din, a kupi se i za franjevačka sjemeništa. Podignut je novi župski stan (mjesto staroga, koji je bio za vrijeme rata zapaljen), pa se još kompletira. G. 1961. uvedeno je u crkvu električno svjetlo. Od crkvenog ruha nabavljena je 1 kazula, 1 roketa i 1 štola.

Osma župa ima 5.600 duša. Nedjeljom i blagdanom dvije su Mise, obje s propovijedu. Pričesti je bilo 28.125. Iz župe su: 6 bogoslova, 6 sjemeništara, 5 časnih sestara, 7 kandidatice. Za dijecezanska sjemeništa skupljeno je 20.000 Din, a kupi se i za franjevačka sjemeništa. Za crkvu su (kroz zadnje dvije godine) nabavljeni: 1 kalež (54.000 Din), ciborij (za 300 čestica) i 1 kazula (50.000 Din), a u nju je postavljena nova pričesna ograda od kovana željeza i uvedeno električno svjetlo. U crkvenom dvorištu iskopan je novi zdenac. Župnik pomišlja i na gradnju nove crkve jer je sadašnja premalena.

Tako statistika. A nitko tko je pročitao neće moći reći, da je vjerski život u toj dekaniji zamro. A ni katolička svijest i ljubav k Crkvi. Ne zna se što je s te strane karakterističnije i pobudnije: frekventacija sakramenata, izobilje zvanja ili veldušnost s kojom se ta seoska sirotinja brine za svoje crkve i župe i s kojom pomaže odgoj svoga budućeg klera. A nisu to dolarski darovi, nisu ni subvencije: daleko najvećim dijelom to su »udovički prilozi«, otkinuti od usta, ili plod upinjanja i prošnje župnika. Prošnje opet među sirotinjom, po drugim krajevima i župama.

A nisu to ni čudesa. Ni čudesa pastoralne revnosti. Nisu župnici u tim stranama nikakvi sveci. Nisu ni pastirske »victimae holocausti« tipa arškog župnika. Ali jedno očito jesu. Pozitivno može to utvrditi svatko, koga to interesira. Radnici su. Među tim svećenicima ima ljudi od inicijative. I ljudi sa živim osjećajem pastoralne odgovornosti. I ljudi koji imaju plemenitu ambiciju, da nešto učine za Crkvu i za duše. I ljudi nadnaravnih koncepcija. Pa se iskreno trude. Pa prenose jedan na drugoga svoje oduševljenje i svoje ideje. Pa se što je glavno orijentiraju na bitne stvari: ustrajno propovijedaju, propagiraju ispovijed i euharistijske pobožnosti, forsiraju pohod crkve, oduševljavaju vjernike za štovanje Majke Božje. A paralelno s tim okupljaju se i sami oko oltara i pred njim savjetuju: na redovitim svećeničkim rekolekcijama i adoracijama; pod Gospinom zaštitom. I kompaktno, solidarno, kolegijalno, nastu-

paju. Po svim su župama iste godine priredili pučke misije. Na svim su župama, u lurdskej jubilejskoj godini 1958. masovno i sustavno upisivali narod u Bratovštinu karmelskog škapulara i podijelili mu Gospine medalje. Svi su po redu upričili na svojim župama javne Mise, molitve, adoracije za uspjeh crkvenog sabora. A uvijek po sistemu koncentrirane akcije i s masovnim ispovijedanjem na koje se svi iz dekanije iskupe. Kod velikih svečanosti bude tako ispovijedi i pričesti na stotine u jednoj župi. Pod pučkim misijama bilo je na najvećoj župi 5.000 pričesti; samo za nekoliko stotina manje nego što župa broji vjernika (s djecom). Uz molitve za koncil ispovjedilo se na pojedinim župama po 700, 600, 480 duša. Kod dijeljenja škapulara bilo je na jednoj župi 1.200 pričesti (na 3.000 duša). I katoličku štampu svi forsiraju. Osnovali su bili i list s velikim odazivom u puku i znatnom nakladom.

Eto, niče i kod nas Božje sjeme. Ne niče možda svagdje ovako brzo i ovako obilno. Ali niknut će i drugdje, budemo li imali inicijative i budemo li radili složno. Ako neće donijeti stostruk rod, hoće trideseterostruk (Mat 13, 8). Pod zemljom ono svagdje već klija i pupa. I ondje gdje je njiva još sva u kamenu i pod mrazom. A ima još i takvih njiva: pričaju se o njima žalosne i gorke priče. Skamenilo se i smrzlo srce sijača pa nije čudo da se i sjeme teško probija. Nema sunca da ga ogrije. Pastir se sakrio u svoj bunker pa neće ni za što da čuje. »Šta tu blejite?« kaže pjevačicama kad hoće na kor. »Pustite, ne bunite svijeta!« kaže sestrama kad zovu djecu u crkvu. Ali sjeme ipak klija. Ono živi baš u tim pjevačicama, u tim sestrama, u toj djeci, što se kupe oko crkve. Pomaljaju se prve zelene vlati ispod zamrznutog busenja.

Bože, pošalji nam samo što prije sijačâ toplâ srcâ! Revnih svećeničkih duša. Pa da nas sve povedu. Pa da nas sve oduševe. Pa da nas sve stople.

»Mitte, quem missurus es!« (Iz 4, 13). »Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos!« (Luk 22, 32).

Dr ČEDOMIL ČEKADA

Na dan suda svaki pojedinac će odgovarati ne da li je ostvario jedinstvo, nego da li je molio, trpio i radio za jedinstvo.

Ivan XXIII